Resurssinäkökulma tiivistyviin kaupunkiseutuihin

Hyvään elinympäristöön ja resurssitehokkaaseen yhdyskuntarakenteeseen liittyvien tavoitteiden yhteen sovittaminen vaatii uudella tavalla holistista ja systeemistä otetta. Pelkkien teknisten tarkastelujen sijaan huomiota tulee kiinnittää myös laadullisiin tekijöihin ja toimivan kaupungin tuottamiin sosiaalisiin ja kulttuurisiin resursseihin.

Kaupunkien rakentaminen ja ylläpito kuluttaa aina resursseja. Kaikilta osin omavarainen kaupunki tai kaupunkiseutu ei ole edes teoriassa mahdollinen, ja yleensä systeemin monimutkaistuminen lisää sen energiaintensiivisyyttä. Mittakaavan ja tiiveyden kasvaessa kaupunkitoimintojen resurssitehokkuus on siis yhä olennaisempi kysymys. Samalla on tärkeätä oivaltaa se, että monet kaupunkien resurssit eivät ole käytössä kuluvia. Tieto, sosiaaliset verkostot ja vilkas katuelämä ovat yhteisesti tuotettuja resursseja (*urban commons, knowledge commons*), jotka lisääntyvät käytössä. Ne ovat myös kaupungin 'tuotoksia': hyvää kaupunkielämää sekä laadukasta sosiaalista ja rakennettua ympäristöä.

Kaupunkirakenteen kokonaisvaltaisen resurssitehokkuuden hahmottaminen vaatii sekä panosten että tuotosten laajaa määrittelyä. Tämä tarkastelutapa ottaa huomioon myös laadulliset tekijät perinteisten mitattavissa olevien perustekijöiden lisäksi.

Tunnistettuja kaupunkirakenteen resurssitehokkuutta edistäviä tekijöitä:

- rakenteen hajautumisen estäminen
- sekoittunut rakenne ja toiminnot
- toimintojen sijoittuminen raideyhteyksien varrelle
- tiivis rakentaminen
- kaupunkiympäristön suunnittelu ihmisen mittakaavassa
- monikäyttöisten tilojen suunnittelu sekä käyttötarkoituksen muuntamisen mahdollistaminen
- maan huomioiminen rajallisena resurssina
- omavaraisuuden edistäminen, urbaanit biotoopit
- asukkaiden ja muiden toimijoiden roolin vahvistaminen

WHOLE-hankkeessa tullaan luomaan kaupunkikehittämisen päätöksentekoa tukeva toimintamalli sekä uusi liikennehankkeiden arviointimalli. Nämä molemmat ottavat huomioon resurssit laajana käsitteenä sekä yrittävät vastata omalta osaltaan toimintaympäristön muutoksiin ja muutostarpeeseen.

Kaupunkirakenteen kokonaisvaltainen resurssitehokkuusmalli (WHOLE)

Toteuttajat: Tampereen teknillinen yliopisto, University of Cambridge / CEDAR ja University of Glasgow / Adam Smith Business School
Rahoitussumma: 300 000 €
Kesto: 9/2016 – 12/2016

Lisätietoja:
professori Panu Lehtovuori,
Tampereen teknillinen yliopisto
panu.lehtovuori@tut.fi

ympäristöneuvos Antti Irjala,
ympäristöministeriö
antti.irjala@ym.fi

WHOLE KAUPUNKIRAKENTEEN KOKONAISVALTAINEN RESURSSITEHOKKUUSMALLI

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Hankkeessa tunnistettuja toimintaympäristön päämuutoksia ja -muutostarpeita.

Yksittäinen liikenne- tai suunnitteluhanke	Kokonaisvaltainen kaupunkikehittäminen
Julkinen kulutus	Uusi taloudellinen perusta
Sektoroituminen Omat resurssit	Yhteiskehittäminen Jaetut resurssit
Asukas "kohteena"	Asukas aktiivisena toimijana
Katu liikenneväylänä	Katu oleskelutilana
Liikkuvuus	Saavutettavuus